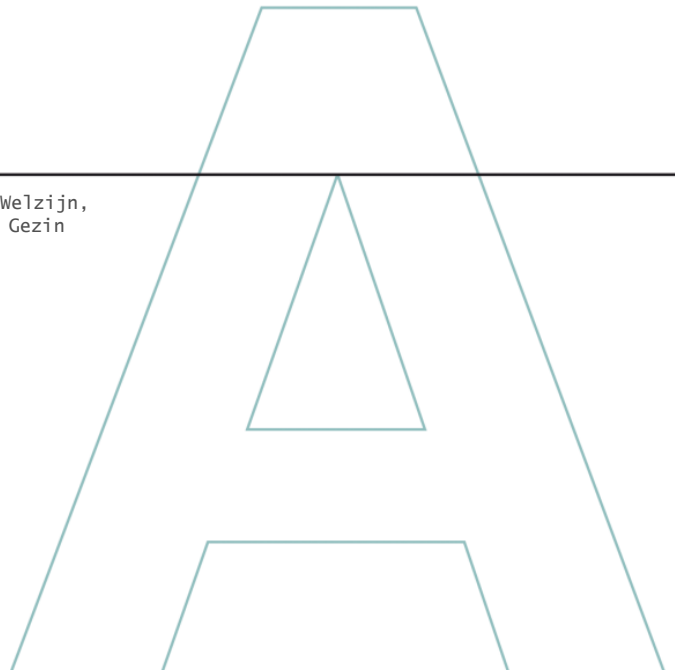

Advies

DATUM 15 maart 2016
VOLGNUMMER 2015-2016/05

COMMISSIE Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Naar een versterkt kinderrechtenperspectief bij interlandelijke adoptie

De Commissie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement nodigt het Kinderrechtencommissariaat uit om advies te geven tijdens de hoorzittingen over interlandelijke adoptie. De conceptnota voor nieuwe regelgeving over interlandelijke adoptie geeft het startschot.¹

De conceptnota is helder en reikt enkele goede ideeën aan om met een aantal actuele bekommernissen verder aan de slag te gaan om van interlandelijke adoptie een sterker verhaal te maken. De voorgestelde herstructurering biedt kansen om versnippering weg te werken en om expertise in het werkveld te bundelen en te bevorderen.

De conceptnota focust vooral op de betrokken diensten en integreert het kinderrechtenperspectief onvoldoende. Internationale adoptie is complex en verandert veel in het leven van een kind: nieuwe ouders, naam en nationaliteit, opgroeien in een andere omgeving met vaak een andere cultuur.

Vanuit kinderrechtenperspectief vragen we:

- Interlandelijke adoptie enkel als ultimum remedium toe te laten.
- Dat het belang van het kind het doorslaggevende criterium is doorheen het adoptietraject. Dat gaat over meer dan opgroeien in een warm en veilig nest.
 - Verschillende rechten van het kind moeten in hun samenhang bekeken worden om het belang van het kind te dienen.
 - Proceswaarborgen moeten verzekerd worden.
- Transparantie van de adoptiekanalen:

¹ Conceptnota voor nieuwe regelgeving inzake interlandelijke adoptie, Parl. St. VI. Parl 2015-16, nr. 600/1, <http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2015-2016/g600-1.pdf>.

- Zowel bij wel als niet verdragsstaten van het Haags Adoptieverdrag te blijven toezien op het naleven van de principes uit het Verdrag.
- Meer in te zetten op onafhankelijk kanaalonderzoek.
- Onafhankelijke controle van de integriteit van de contactpersoon ter plaatse door de Vlaamse en federale overheid zelf en de ambassade.
- Europese afspraken om een einde te maken aan het opbod tussen diensten en landen.
- Transparantie en controle van de projectsteun. Projectsteun moet gebruikt worden om kinderen in land van herkomst te ondersteunen.
- Degelijk onderzoek naar de adoptabiliteit van kinderen:
 - Begint bij betrouwbare en volledige informatie.
 - Vraagt een ruimer debat: welke kinderen zijn adoptabel? Hoe het beleid afstemmen op verschillende noden?
- Beter af te stemmen tussen de verschillende actoren in het ontvangend land om te vermijden dat adoptiekinderen kind van de rekening worden en soms in een juridisch vacuüm terechtkomen.
- Niet alleen adoptieouders versterkt uit het traject te laten komen, maar ook de adoptiekinderen zelf. Door de zorg aan te passen aan de individuele situatie en noden van het kind.
- Inzagerecht van adoptiekinderen laagdrempeliger te maken en bij een onafhankelijke overheidsdienst te houden.
- Adoptieverlof niet te laten afhangen van de leeftijd van het adoptiekind.
- Respectvol en correct te communiceren over adoptabele kinderen.

1. Meer aandacht voor perspectief adoptiekind

Adoptie lijkt op het eerste gezicht eenvoudig: een kind zonder ouderlijke zorg krijgt een permanente thuis en familie.

In realiteit is adoptie, vooral in zijn interlandelijke vorm, één van de meest complexe kinderbeschermingsmaatregelen. Niet alleen omdat er veel actoren met verschillende verantwoordelijkheden rechtstreeks bij adoptie betrokken zijn, maar vooral omdat ze met verschillende factoren rekening moeten houden.

Dat aan interlandelijke adoptie heel wat risico's verbonden zijn, blijkt uit de recente maatschappelijke discussies over interlandelijke adoptie in de media. Denk maar aan de problemen met de adoptiekanalen Congo, Oeganda en Ethiopië.

Krantenkoppen 2015-2016

Uitbaatster weeshuis ontvoerde kinderen²

Slecht nieuws voor 18 gezinnen die wachten op adoptie uit Ethiopië³

Adoptie uit Oeganda: 'alsof we ons schuldig maken aan kinderhandel'⁴

Adoptie uit het buitenland is een eindig verhaal⁵

Wij verhuizen naar Afrika, omdat Sarah hier niet welkom is⁶

Kandidaat-adoptieouders Oegandese kinderen slaken noodkreet⁷

² De Morgen, zaterdag 7 november 2015.

³ De Standaard, 9 december 2015.

⁴ De Standaard, zaterdag 2 januari 2016.

⁵ De Standaard, dinsdag 5 januari 2016.

⁶ De Standaard, 25 januari 2016.

⁷ De Morgen, 2 maart 2016.

Deze discussies focussen vooral op het al dan niet hervormen van adoptieinstanties en de pijnlijke gevolgen van de bestaande onvolkomenheden voor kandidaat-ouders.

Het perspectief van het adoptiekind zelf blijft in de mediadiscussie onder de radar. Nochtans stellen we via onze Klachtenlijn vast dat adoptie en -adoptieprocedures ook voor adoptiekinderen soms pijnlijk kunnen zijn.

Contact verbroken

Asha heeft haar mama niet meer gezien en geen afscheid kunnen nemen. Ze wil haar mama horen, maar dat mag niet. Ze wil tegen haar mama zeggen dat ze niet verdrietig moet zijn en dat ze later voor haar een huis zal kopen.

Een adoptiebeslissing heeft een enorme impact op het leven van het adoptiekind. Het kind krijgt immers niet alleen andere ouders, een andere naam en nationaliteit maar groeit ook op in een andere omgeving en vaak in een andere cultuur. Daarom is het belangrijk om oog te hebben voor het perspectief van de kinderen en de impact op hun leven.

Uit het weinige onderzoek⁸ dat het perspectief van de geadopteerde kinderen centraal stelt, blijkt voor sommigen het leven pijnlijk en hulp soms moeilijk te zijn. Voor anderen is adoptie niet belangrijk. Adoptie gaat gepaard met positieve en negatieve gevoelens, vaak op hetzelfde moment. Adoptiekinderen zijn bijvoorbeeld blij met het leven hier maar ook benieuwd naar hoe het had kunnen zijn in het gezin van herkomst. Vaak zijn gevoelens niet te begrijpen en vooral niet uit te leggen. Zo verwacht de buitenwereld bijvoorbeeld dankbaarheid. Dat vinden adoptiekinderen moeilijk want zij hebben niet voor adoptie gekozen. Dat deden hun ouders. Zij zouden dankbaar kunnen zijn. Tegelijk willen ze niet ondankbaar zijn.

2. Interlandelijke adoptie vanuit kinderrechtenperspectief

2.1. Als laatste alternatief

Vanuit kinderrechtenperspectief is interlandelijke adoptie een 'ultimum remedium': een allerlaatste redmiddel en een vorm van hulpverlening aan kinderen die pas in beeld mag komen als alle andere binnenlandse mogelijkheden zoals een terugkeer naar de ouder(s), pleegzorg en adoptie zijn uitgeput.

Kinderrechtenverdrag

Ouders zijn de belangrijkste opvoedingsverantwoordelijken. Het is de opdracht van de overheid om hen hierin bij te staan (artikel 7 en 9). Is na een grondige studie duidelijk dat de oorspronkelijke familie(context) niet kan instaan voor de zorg voor het kind. Dan pas is adoptie aan de orde. Het kinderrechtenverdrag beschouwt adoptie als een vorm van alternatieve zorg voor een kind dat tijdelijk of blijvend niet in het eigen gezin verzorgd kan worden. Bij een adoptie worden de familiebanden van een kind met zijn biologische ouders geheel (volle adoptie) of gedeeltelijk (gewone adoptie) verbroken (artikel 20).

⁸ A. Buysse en M. Vandenbroeck (2015), Focusgroepenonderzoek over nazorg aan geadopteerden, Gent, UGent en Steunpunt Adoptie, <http://www.steunpuntadoptie.be/frontend/files/userfiles/files/Rapport%20Adoptie%20Focusgroepen%20-%2011-06-15.pdf> .

Haags Adoptieverdrag⁹

Uitgangspunt is dat het kind pas voor interlandelijke adoptie in aanmerking komt wanneer het niet mogelijk is om het kind bij familie of in een pleeg- of adoptiegezin in het land van herkomst op te nemen (artikel 4).

VN-richtlijnen voor alternatieve zorg¹⁰

Hoewel adoptie volgens de richtlijnen niet onder alternatieve zorg valt (artikel 30), komt het op veel plaatsen aan bod. Zo maken de richtlijnen duidelijk dat adoptie nooit de eerste voorkeur kan zijn. Uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk geprobeerd wordt om kinderen bij hun ouders of verzorgers te laten opgroeien. Alleen als dat niet mogelijk is, moet er een andere passende oplossing komen, bij voorkeur in een gezinsvervangende omgeving.

Op grond van het subsidiariteitsbeginsel moeten ontvangende landen maximaal samenwerken met diensten ter plaatse om kinderen in hun herkomstland te houden. Daarvoor moeten Belgische en Vlaamse overheden blijven investeren in ontwikkelingssamenwerking.

Signalen bij onze Klachtenlijn tonen aan dat er niet altijd maximaal kansen geboden worden in het land van herkomst.

Procedures herkomstland botsen met procedures ontvangend land

Ik had graag uw aandacht getrokken op de achtergrond van de procedures inzake adoptie in Oeganda en mijn ongerustheid gedeeld over de wijze waarop in Vlaanderen adoptiediensten tewerk gaan. Oeganda is geen partij van het Protocol van Den Haag en de wetgeving ter bescherming van de rechten van het kind is onvoldoende uitgewerkt, maar het debat daarover is gaande en een nieuw wetsvoorstel is aan het Oegandese Parlement voorgelegd.

De Oegandese wet voorziet dat kinderen kunnen geadopteerd worden door ouders die drie jaar in het land verblijven. Dit om toe te laten dat (half)wezen contact kunnen houden of herstellen met hun biologische familie en gemeenschap. De Oegandese overheid, met name de Probation and Social Welfare Officers, start een procedure om de familie te zoeken en te onderzoeken of de kinderen terug in de familie kunnen opgenomen worden. Deze zoektocht verloopt echter zonder veel middelen en de procedures worden slordig afgewerkt.

Uit bezorgdheid over deze slordige aanpak heeft het Ministerie van Gender, samen met Unicef, het Alternative Care Panel opgericht dat moet toezien op het onderzoek en een match zoekt met inlandse adoptieouders of buitenlanders die voor een lange periode in het land verblijven. De bedoeling van het Panel is om de kansen op contact met de familie en met de gemeenschap te optimaliseren, zoals het Haagse Protocol voorschrijft.

De weeshuizen waarmee Vlaamse adoptiediensten samenwerken weigeren echter om samen te werken met het Alternative Care Panel en hebben een uitweg gevonden om te ontsnappen aan de regel die een verblijf van minstens 36 maanden oplegt aan kandidaat adoptieouders. Deze uitweg bestaat erin dat een rechter het "Legal Guardianship" toekent aan buitenlandse kandidaat adoptieouders. Daardoor ontstaat een band tussen het kind en de adoptieouders en kunnen die het kind snel meenemen naar het buitenland. Het vertrek naar het buitenland maakt een herstel van een band met de biologische familie onmogelijk.

⁹ Convention on protection of children and cooperation in respect of intercountry adoption, <https://assets.hcch.net/docs/77e12f23-d3dc-4851-8f0b-050f71a16947.pdf>.

¹⁰ UN General Assembly, *Guidelines for the Alternative Care of Children: resolution*, 24 februari 2010, A/RES/64/142. Zie <http://www.refworld.org/docid/4c3acd162.html>.

2.2. Belang van het kind doorslaggevend criterium doorheen adoptietraject

Eén van de algemene beginselen uit het kinderrechtenverdrag is dat het belang van het kind *een eerste overweging* ('a primary consideration') moet zijn in alle beslissingen over hem (artikel 3). Bij een adoptiebeslissing is de formulering zelfs nog strikter. Staten moeten waarborgen dat het belang van het kind *de voornaamste overweging* ('the paramount consideration') is bij adoptie (artikel 21). Hieruit blijkt eens te meer dat het belang van het kind bij adoptie het doorslaggevende criterium is.

Het verschil in kijk op interlandelijke adoptie komt vooral voort uit de invulling van het 'belang van het kind'. Vanuit een kinderrechtenperspectief gaat het over meer dan opgroeien in een warm en veilig nest. Verschillende rechten van het kind moeten in hun samenhang bekeken worden om het belang van het kind te dienen.¹¹ Om te bepalen of adoptie in het belang van dat ene kind is moeten verschillende voorwaarden vervuld zijn en garanties ingebouwd worden. Niet alleen bij de adoptiebeslissing zelf, maar bij elke beslissing doorheen het volledige adoptieproces.¹²

Om dat te realiseren is het nodig om bij elke adoptiebeslissing het belang van het kind te beoordelen en te bepalen en om aandacht te hebben voor verschillende proceswaarborgen.

Het Kinderrechtencomité¹³ stipt een **aantal proceswaarborgen** aan om de implementatie van het belang van het kind te verzekeren:

- Respecteer het recht van het kind om zijn mening te uiten.
- Garandeer dat opgeleide experts informatie en data verzamelen.
- Erken het verschil in tijdsperspectief tussen kinderen en volwassenen en vermijd vertragingen en verlengingen bij beslissingen.
- Waarborg dat uitsluitend deskundigen met expertise in de ontwikkeling van het kind en de adolescent hun eigenschappen en noden beoordelen.
- Garandeer wettelijke vertegenwoordiging en bijstand.
- Voorzie motiveringsplicht: elke beslissing over een minderjarige moet gemotiveerd, gerechtvaardigd en toegelicht worden.
- Voorzie in een beroepsmogelijkheid of herziening van beslissingen.
- Ontwikkel als verdragsstaat een kinderrechtenimpactanalyse (CRIA) om de impact te voorspellen van elke voorgestelde beleidsmaatregel, wetgeving, regulering en administratieve beslissing die minderjarigen en het genot van hun rechten raken.

De Unicef publicatie 'The Best Interests of the Child in Intercountry Adoption' reikt interessante pistes aan om het belang van het kind te beoordelen bij interlandelijke adoptie.¹⁴

¹¹ Commissioner for Human Rights, Adoption and children; a human rights perspective, CommDH/IssuePaper(2011)2, <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Index=no&command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2258539&SecMode=1&DocId=1731992&Usage=2>.

¹² Voor een onderzoekslijst, zie N. Cantwell (2014), The best interests of the child in the intercountry adoption, Innocenti Insight, Florence: UNICEF Office of Research, http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/unicef%20best%20interest%20document_web_re-supply.pdf.

¹³ Kinderrechtencomité, General Comment No. 14 (2013), *The right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para1)*, UN Doc. CRC/C/GC/14, §§85-99.

2.3. Onder strikte voorwaarden

Dat interlandelijke adoptie een ultimum remedium is, betekent niet dat interlandelijke adoptie overbodig of uitgesloten is.

Er zullen altijd kinderen zijn waarvoor interlandelijke adoptie nodig is en die er baat bij hebben.

Om te oordelen of interlandelijke adoptie het beste alternatief is, moet er naast het ontbreken van een binnenlands alternatief, ook aan een aantal strikte voorwaarden voldaan zijn.

Transparante adoptiekanalen

Haags Adoptieverdrag op zich geen garantie

De conceptnota overweegt om interlandelijke adoptie enkel nog mogelijk te maken met landen die het Haagse Adoptieverdrag hebben onderschreven. Van landen die zijn aangesloten bij het Haags Verdrag, wordt immers aangenomen dat ze dezelfde waarden hanteren als het op interlandelijke adoptie aankomt.

Wij vragen om er niet automatisch vanuit te gaan dat deze verdragsstaten de basisbeginselen automatisch eerbiedigen, beschermen en vervullen. Zo zien we dat sommige landen die het Haags Verdrag (nog) niet hebben geratificeerd, soms meer garanties bieden dan bepaalde landen die het Verdrag wel ratificeerden. Zowel in verdragsstaten als niet-verdragsstaten onder het Adoptieverdrag blijven toezicht en opvolging steeds noodzakelijk.

Onafhankelijk kanaalonderzoek

Het is belangrijk dat de zoektocht naar nieuwe adoptiekanalen in alle onafhankelijkheid gebeurt. Dat betekent onder meer dat de link tussen subsidies en het aantal geopende kanalen moet verdwijnen. Dat kan alleen als een onafhankelijke instantie deze rol op zich neemt. Het zou een stap vooruit zijn mochten zowel de VCA als het FCA hier een grotere rol opnemen. We vragen ook naar meer transparantie over de criteria die gebruikt worden om een adoptiekanaal al dan niet te openen.

Onafhankelijke controle van integriteit contactpersoon

De controle op de integriteit van de contactpersoon gebeurt bijna volledig door de adoptiediensten. De link tussen de betaling van deze persoon en het aantal adopties dat deze realiseert moet verdwijnen. We pleiten ervoor dat de VCA en FCA hier vooral het voortouw nemen.

Het is moeilijk om de betrouwbaarheid van de contacten in het buitenland na te gaan. Daarom benadrukken we het belang van de ambassades van de ontvangende landen bij de controle van de integriteit van de contactpersoon. Op Europees vlak zijn afspraken nodig zodat er een einde komt aan het opbod tussen diensten en landen waarbij herkomstlanden of contactpersonen handig inspelen op de 'nood' aan kinderen.

¹⁴ http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/unicef%20best%20interest%20document_web_re-supply.pdf pg. 58-59

Financiële transparantie en controle projectsteun

Met het subsidiariteitsbeginsel als uitgangspunt in interlandelijke adoptie, moet de projectsteun gebruikt worden om zoveel mogelijk kinderen in het land van herkomst te houden. Adoptiediensten geven aan dat de betrokken diensten en/of overheden niet altijd even transparant zijn over de bestemming van de projectsteun.

Projectsteun?

Kandidaat-adoptieouders melden ons dat hun vragen om projecten te kunnen bezoeken vaak vaag of onbeantwoord blijven.

We benadrukken het belang van internationale contacten tussen overheidsinstanties, zowel op het niveau van de Centrale Autoriteiten als het Departement van Buitenlandse zaken. Ook het Departement Ontwikkelingssamenwerking moet hierbij betrokken worden. Als er geen financiële transparantie is moet de samenwerking met de betrokken dienst in het land van herkomst stopgezet worden.

Adoptabiliteit van kinderen

Betrouwbare en volledige informatie

Om vast te stellen of een kind adoptabel is, is betrouwbare en volledige informatie nodig door het land van herkomst. Op basis van deze informatie kan men geschikte adoptieouders voor het kind zoeken. Bij ernstige twijfels over de betrouwbaarheid van de gegevens, menen wij dat de samenwerking met het betrokken land of dienst (tijdelijk) stopgezet moet worden.

Moeder nog in beeld bij volle adoptie

Een kandidaat-adoptante geeft aan dat zij niet op de hoogte was dat de moeder van het adoptiekind nog zo centraal stond in het leven van het kind. Ze vraagt zich af dit kind wel adoptabel is.

Debat over adoptabiliteit van kinderen voeren

Het leeuwendeel van kinderen die in het buitenland worden geadopteerd zijn geen echte wezen in die zin dat hun beide ouders overleden zijn¹⁵ of dat in het gezin ernstig misbruik of opzettelijke verwaarlozing werd vastgesteld.

Herkomstlanden zoeken steeds vaker adoptieouders voor oudere kinderen, kinderen met ontwikkelingsachterstand of met lichamelijke problemen, kinderen met een zware voorgeschiedenis of broers en zussen.

We pleiten ervoor om grote voorzichtigheid en waakzaamheid aan de dag te leggen. Hoewel de preambule van het kinderrechtenverdrag vermeldt dat 'het kind, voor de volledige en harmonische ontplooiing van zijn (of haar) persoonlijkheid, op dient te groeien in een gezinsomgeving, in een sfeer van geluk, liefde en begrip', is het misleidend en zelfs gevaarlijk om dit als een recht of als een vereiste te beschouwen om door te gaan met adoptie.

¹⁵ Save the Children signaleert dat wereldwijd minstens vier op de vijf kinderen in instellingen nog één of beide ouders in leven hebben. Save the Children (2009), *Keeping Children out of harmful Institutions*, Londen, Save the Children UK, http://www.savethechildren.org.uk/sites/default/files/docs/Keeping_Children_Out_of_Harmful_Institutions_Final_20.11.09_1.pdf

Er is nood aan debat over welke kinderen adoptabel zijn en over de wijze waarop het beleid zich moet afstemmen op de noden van bepaalde adoptiekinderen.

Op basis van recente adopties is er nood aan een grondige evaluatie. Er zijn nog heel wat vragen onbeantwoord.

Moeten we interlandelijke adoptie in een andere context plaatsen? Moeten we niet meer inzetten op het versterken van herkomstlanden? Moet er meer aandacht zijn voor de rol die de biologische ouders in het leven van het kind spelen? Is een open vorm van adoptie of een vorm van internationale pleegzorg¹⁶ in sommige situaties aangewezen? Zijn oudere kinderen adoptabel?

De oprichting van een ethische commissie of werkgroep die zich hierover buigt, lijkt aangewezen. Ook geadopteerde kinderen en jongvolwassenen moeten hierin vertegenwoordigd zijn.

Beter afstemmen tussen verschillende actoren in het ontvangend land

Verschillende actoren zijn betrokken in de adoptieprocedure. Door een gebrek aan afstemming tussen een aantal van deze actoren, blijken adoptiekinderen soms kinderen van de rekening te zijn. Er is nood om niet alleen de samenwerking tussen de VCA en de FCA, maar ook tussen de VCA en de rechtbanken te verstevigen.

We vragen om de Commissie voor opvolging en overleg waar de centrale autoriteiten, de dienst Vreemdelingenaken, de FOD Buitenlandse Zaken, de parketmagistraten, de jeugdrechters en de kabinetten in zitten, op vaste tijdstippen te laten samenkomen. Dit om te vermijden dat adoptiekinderen bij complexe of problematische adoptieprocedures in een juridisch vacuüm terechtkomen.

Kafala is geen adoptie

In 2007 zijn we gestart met de wettelijke voorbereidingen voor een adoptieprocedure. We verkregen een geschiktheidsvonnis en hebben ons aangemeld bij een adoptiebureau dat met goedkeuring van de VCA van K&G voor het eerst kinderen uit Marokko zou plaatsen.

In 2011 reisden we naar Marokko en kwamen met ons 'zoontje' naar België. Marokko kent geen adoptie, maar wel de Kafala of voogdijschap. De Kafala kan in een procedure voor de Jeugdrechtbank omgevormd worden tot adoptie. We verkregen dit van de Jeugdrechtbank. Het Openbaar Ministerie ging echter in beroep omdat er vanuit Marokko geen uitdrukkelijke goedkeuring gegeven wordt voor adoptie. Het Hof van Beroep van Gent volgde deze redenering. Ons zoontje is nu 4 en al bijna drie jaar bij ons. In andere rechtbanken in Vlaanderen, Wallonië en Brussel wordt adoptie wel uitgesproken. Het VCA heeft een cassatie-advies gevraagd, maar uitspraak kan tot 2 jaar duren. Bovendien kan dat advies ook negatief zijn. Ondertussen blijft de juridische situatie voor ons en ons adoptiekind onzeker. Kan u iets voor ons doen?

Meer aandacht voor (na)zorg

Adoptiekind

De conceptnota pleit ervoor om adoptiegezinnen goed op te volgen omdat ze in het buitenland vooral vragen naar adoptieouders voor kinderen met

¹⁶ Zie ook: <https://www.defenceforchildren.nl/p/152/829/adoptie-is-een-kinderbeschermingsmaatregel> .

specifieke noden. Het gaat over oudere kinderen, kinderen met een medisch probleem of meer dan één kind tegelijk. Kinderen met specifieke noden hebben een impact op het adoptiegezin.

Zo'n interlandelijke adoptie heeft evenzeer een enorme impact op het adoptiekind zelf. Daarom vragen we om niet alleen adoptieouders versterkt uit het traject te laten komen, maar ook de adoptiekinderen zelf. Deze steun zullen ze uiteraard bij hun adoptieouders moeten vinden, maar ook de overheden spelen hier een belangrijke rol in. Deze ondersteuning kan verschillende vormen aannemen naargelang de individuele situatie van het kind: tolken, psychologische begeleiding, hulpverlening, behoud van band met moederland enzovoort.

Twee weken wachten op tolk?

Pas twee weken na haar aankomst in België kreeg ze de mogelijkheid om in haar eigen taal met een tolk haar verhaal te vertellen. (voogd)

Recht op informatie over afkomst en inzagerecht

Een basisprincipe uit het kinderrechtenverdrag is het recht van het kind om zijn (geboorte)ouders te kennen en de nood aan passende begeleiding door de overheid. De conceptnota wil het inzagerecht van adoptiekinderen bij de adoptiediensten plaatsen. Wij zijn voorstander om het inzagerecht van adoptiekinderen bij de VCA te blijven houden, maar laagdrempeliger te maken. Jongeren geven aan dat ze adoptiediensten niet altijd vertrouwen omdat ze een te betrokken partij zijn.

Artikel 7 van het kinderrechtenverdrag

Het kind wordt onmiddellijk na de geboorte ingeschreven en heeft vanaf de geboorte het recht op een naam, het recht een nationaliteit te verwerven en, voor zover mogelijk, het recht zijn of haar ouders te kennen en door hen te worden verzorgd.

Artikelen 8 en 13 kinderrechtenverdrag

The right to know one's origins' wordt verder ondersteund door artikel 8 van het kinderrechtenverdrag dat stipuleert dat overheden het recht van kind om zijn of haar identiteit te behouden, moet eerbiedigen. Het recht van het kind om toegang te hebben tot informatie over zijn ouders vindt verder zijn grondslag in artikel 13 van het kinderrechtenverdrag (het recht op het zoeken en verkrijgen van informatie), alsook in artikel 16 van het kinderrechtenverdrag (het recht op eerbied voor het privé- en gezinsleven van het kind).

Adoptieverlof

Werknemers hebben bij adoptie recht op een aaneengesloten periode van maximaal zes weken als het kind jonger is dan drie. Voor kinderen jonger dan acht jaar is dat maximaal vier weken. Het adoptieverlof wordt verdubbeld in bepaalde gevallen van geestelijke of lichamelijke ongeschiktheid van het kind.

We vragen om het adoptieverlof niet te laten afhangen van de leeftijd van het adoptiekind. Aangezien oudere kinderen tot special needs kinderen behoren, pleiten we ervoor dat werknemers bij adoptie van welk kind ook, recht hebben op een periode van zes weken.

2.4. Beeldvorming interlandelijke adoptie

Het onderzoek bij geadopteerden¹⁷ pleit voor een meer begripvolle en begrijpende samenleving. Een goed geïnformeerde samenleving zonder stereotype denkbeelden zou het leven van adoptiekinderen eenvoudiger maken.

We vinden het daarom belangrijk dat alle betrokken adoptieactoren respectvol en correct communiceren en informeren over adoptabele kinderen en hun privacy zowel voor als na de adoptie respecteren. We willen waarschuwen voor een overdreven sentimentalisering van kinderen die in aanmerking komen voor adoptie. Dit uit zich onder meer in het taalgebruik bij het sensibiliseren en informeren van ouders en de manier waarop de beschikbaarheid van adoptiekinderen wordt gepresenteerd. We willen vermijden dat adoptiekinderen als handelswaar worden gepresenteerd.

Moeten aangekomen kinderen echt met hun foto op internet? Hebben deze kinderen geen recht op privacy.

De vraag is of het soort informatie dat op de drie sites van de buitenlandse adoptiediensten staat, niet beter centraal gestroomlijnd wordt.

¹⁷ A. Buysse en M. Vandenbroeck (2015), Focusgroepenonderzoek over nazorg aan geadopteerden, Gent, UGent en Steunpunt Adoptie, <http://www.steunpuntadoptie.be/frontend/files/userfiles/files/Rapport%20Adoptie%20Focusgroepen%20-%2011-06-15.pdf>.